

De - formentlig ret få - faderskabssager, som ikke kan løses ved registrering i forbindelse med fødslen, skal efter lovforslaget først søges løst i statsamtet. Faderskabssager kan således fremover aldrig indbringes umiddelbart for retten.

Statsamtene får som noget nyt mulighed for med parternes samtykke at iværksætte rets genetiske undersøgelser (DNA-undersøgelser). Når resultatet heraf peger på en bestemt mand som far, må denne i almindelighed - som alternativ til at blive dømt som far i retten - forventes at ville anerkende faderskabet frivilligt.

Kun i tilfælde, hvor en faderskabssag ikke kan løses ved anerkendelse for statsamtet, skal den indbringes for domstolene. Her kan der som hidtil afsiges dom til faderskab.

For at barnet så vidt muligt kan få en far, foreslås der i faderskabssager, der skal behandles i statsamtet, en skærpelse af moderens pligt til at oplyse, hvem der er eller kan være barnets far. Endvidere foreslås det som noget nyt, at en mand, der har haft seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid, normalt skal have ret til at få prøvet, om han er barnets far.

Bl.a. som modstykke til moderens udvidede oplysningspligt indeholder lovforslaget en bestemmelse om, at en mand, som i forbindelse med barnets undfangelse har begået et strafbart forhold, ikke kan blive barnets far, hvis afgørende hensyn til barnet taler imod det.

Lovforslaget indeholder endvidere bl.a. udtrykkelige regler om, hvem der skal anses som far og mor til børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, og om surrogatmoderskab. De nævnte bestemmelser om faderskab m.v. ved kunstig befrugtning er udformet under hensyn til reglerne i lov om kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling, diagnostik og forskning m.v.

Lovforslagets hovedpunkter gennemgås nærmere nedenfor under pkt. 2-5.

Lovforslaget skal endelig ses i sammenhæng med det ovenfor nævnte forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (ændringer som følge af børneloven m.v.). Dette lovforslag indeholder bl.a. en revision og modernisering af bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 42 a om domstolenes behandling af faderskabssager.

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2001.

1.3. Særligt om lovforslagets sprogbrug og detaljeringsgrad m.v.

Lovforslagets sprogbrug adskiller sig på enkelte punkter fra den gældende børnelovs.

Det kan i den forbindelse nævnes, at den gældende lov anvender udtrykket »samleje«. Børnelovsudvalget har i stedet anvendt udtrykket »seksuelt forhold«, jf. betænkningen, side 65.

Justitsministeriet er enig i denne terminologi. Det er selvsagt forudsat, at det seksuelle forhold er egnet til at medføre graviditet. Der tilsigtes ingen ændringer i forhold til gældende ret.

I lovforslagets bemærkninger anvendes udtrykket »konceptionsperioden« som betegnelse for den periode, hvor moderen må antages at være blevet gravid. Denne betegnelse er fundet hensigtsmæssig i stedet for det ældre udtryk »avlingstiden«, der anvendes i den gældende lov. I selve lovteksten anvendes alene udtrykket »den periode, hvor moderen er blevet gravid« m.v.

Endvidere bemærkes, at de foreslåede bestemmelser om faderskab m.v. er væsentligt mere detaljerede end de tilsvarende bestemmelser i den gældende lov.

Børnelovsudvalget har overvejet spørgsmålet om detaljeringsgrad. Det er efter udvalgets opfattelse hensigtsmæssigt, at enhver på et område som det foreliggende, der har bred og almen interesse, så vidt muligt i selve loven kan danne sig et umiddelbart indtryk af gældende ret. Udvalget har endvidere peget på, at en høj detaljeringsgrad i selve loven er egnet til at skabe en forøget retssikkerhed og en skarp adskillelse af de forskellige regler. Der henvises til betænkningen, side 72 f.

2. Faderskab

2.1. Faderskab som en status, der udløser retsvirkninger

Faderskab i retlig forstand er udtryk for en retlig relation - en retsstatus - mellem far og barn.

Herudover anvendes udtrykket genetisk faderskab som betegnelse for det forhold, at barnet er udviklet fra mandens sædcelle. Udtrykket socialt faderskab anvendes for det forhold, at den pågældende mand - uanset om han retligt eller genetisk er far til barnet - reelt fungerer som far til dette.

Lovforslaget vedrører fastslåelse af det retlige faderskab.

Det retlige faderskab har en lang række retsvirkninger, som i dag er reguleret dels i børneloven, dels i anden lovgivning.

En af de vigtigste retsvirkninger er, at faderen har pligt til at forsørge barnet efter de nærmere regler i børnelovens kapitel 2. Faderskab er i almindelighed en forudsætning for at få del i forældremyndigheden over barnet, jf. nærmere lov om forældremyndighed og samvær, kapitel 1. Efter lovens kapitel 2 er fader-